

PROP DE VOSALTRES

Comencem un nou curs

Estimats diocesans:

És un costum molt antic entre persones saludar amb to optimista davant una nova etapa de la vida. També acostuma a passar amb els cursos pastorals l'inici dels quals es produeix durant els primers dies de setembre. Quan ho fem entre individus, la salutació és molt cordial, con un «hola!, com va?, et veig molt millor; sembla que els anys no passen a la teva vida...» o moltes altres afirmacions, preguntes o dubtes positius que dirigim als amics o coneguts. En el cas de les institucions, el cas és molt més complex perquè tant les preguntes com les respostes admeten matisos diversos i, de vegades, contradictoris. Repassem el període anterior amb els seus aspectes positius i negatius com una espècie d'examen de consciència col·lectiva i programem el nou període. Sempre mirem de millorar les actituds i les activitats.

En el cas de la nostra diòcesi recordareu que el curs passat es va centrar tota la feina pastoral en seguir les orientacions del Sínode dels Bisbes amb els materials enviats per la Secretaria General i coordinats per la Conferència Episcopal Espanyola. Nosaltres hi vam participar enviant una síntesi extreta de les opinions dels diversos grups diocesans que hi van participar. Tot per col·laborar i afrontar l'última sessió de treball que tindrà lloc a Roma durant les quatre setmanes del proper mes d'octubre. Hi va haver diverses reunions de sacerdots, de membres de la Vida Consagrada i de laics que van ajudar a sensibilitzar a la comunitat diocesana sobre les propostes sinodals i sobre la revi-

sió i programació dels objectius i activitats del nou curs.

El període que ara iniciem té dues característiques importants referides a tota la nostra Església: el final del Sínode i l'anunci del Jubileu de l'any 2025.

Respecte a la primera, el final del Sínode, ja ho hem dit tot i la diòcesi ha presentat les seves síntesis. Respecte a la segona, el Jubileu, van donar una referència inicial al comentari dominical del passat 9 de juny amb motiu de la butlla de convocatòria signada pel papa Francesc a mitjans del mes de maig amb el títol general de **Pellegrins de l'esperança**. En aquell escrit dominical animava a la lectura de la butlla del Papa per ser un text que serà llegit per milions de catòlics i perquè el seu contingut és molt apropiat per aquests temps d'incertesa i confrontació fent referència a les paraules i gestos dels Apòstols en la seva predicació continuada i seguint amb un repàs als escrits

de la pròpia Església durant tants anys.

La paraula esperança recorre tot el document de la convocatòria i posa exemples de com molts cristians han preferit morir abans que utilitzar la seva fe com a estilet contra els que pensen o creuen de manera diferent a la pròpia. El Jubileu és un esdeveniment de petició de perdó a Déu i als germans, de molta alegria per la gratitud present al camí de la pau i per la significativa esperança que obre el futur de tots els creients i les comunitats. Entendreu que la nostra diòcesi no pot quedar al marge d'aquest esdeveniment tan profitós.

Per això les propostes que formulem per a tothom tindran que veure amb la dinàmica del Jubileu encara que hàgim de reproduir nous suggeriments i iniciatives que molts assistents van realitzar a l'Assemblea Diocesana i que van ser molt ben acollides pels presents.

La propera setmana mirarem de descriure els continguts de les esmentades propostes. Són com dos moments d'informació general que tothom ha de conèixer i aplicar en la vida personal i comunitària. El resultat del treball té una empremta grupal perquè hi ha participat molta gent de les nostres comunitats. Accepteu-ho amb coratge i entusiasme. És una bona oportunitat per a la renovació de les nostres parròquies i per al foment de la corresponsabilitat eclesial.

Amb el meu afecte i benedicció.

† **Salvador Giménez Valls**
Bisbe de Lleida

NOTÍCIES

Nomenat un bisbe coadjutor d'Urgell

La Santa Seu va fer públic, el passat 12 de juliol, que el papa Francesc ha nomenat bisbe coadjutor d'Urgell a Mons. Josep-Lluís Serrano Pentinat, actualment conseller de Nunciatura a la Secció per als Afers Generals de la Secretaria d'Estat de la Santa Seu. Segons indica el Codi de Dret Canònic, el bisbe coadjutor passarà immediatament a ser bisbe de la diòcesi quan aquesta quedi vacant.

Mons. Josep-Lluís Serrano Pentinat va néixer el 19 de març de 1977 a Tivissa (Tarragona), diòcesi

de Tortosa. Va cursar els estudis de Filosofia i Teologia al Seminari Major de Tortosa. És batxiller en Teologia per la Facultat de Teologia de Catalunya i doctor en Teologia dogmàtica per la Pontifícia Universitat Gregoriana. Després d'uns anys de servei pastoral a la seva diòcesi, va ampliar estudis a la Pontifícia Acadèmia Eclesiàstica de Roma. Ha estat secretari a les Nunciatures apostòliques de Moçambic, Nicaragua i Brasil i, fins ara, era secretari de la Secció per als Assumptes Generals de la Secretaria d'Estat.

CERCA DE VOSOTROS

Empezamos un nuevo curso

Queridos diocesanos:

Es una costumbre muy antigua entre personas saludar con tono optimista ante una nueva etapa de la vida. También suele ocurrir con los cursos pastorales cuyo inicio se da durante los primeros días de septiembre. Cuando lo hacemos entre individuos, el saludo es muy cordial con un «¡hola!, ¿qué tal te va?, te veo mucho mejor; parece que los años no pasan por tu vida...» u otras muchas afirmaciones, preguntas o dudas positivas que dirigimos a los amigos o conocidos. En el caso de las instituciones, el caso es mucho más complejo porque tanto las preguntas como las respuestas admiten matizaciones diversas y, en ocasiones, contradictorias. Repasamos el período anterior con sus aspectos positivos y negativos como una especie de examen de conciencia colectiva y programamos el nuevo período. Siempre tratamos de mejorar las actitudes y las actividades.

En el caso de nuestra diócesis recordáis que el curso pasado se centró todo el trabajo pastoral en seguir las orientaciones del Sínodo de los Obispos con los materiales enviados por la Secretaría General y coordinados por la Conferencia Episcopal Española. Nosotros participamos enviando una síntesis extraída de las opiniones de los diversos grupos diocesanos que participaron. Todo para colaborar y afrontar la última sesión de trabajo que tendrá lugar en Roma durante las cuatro semanas del próximo mes de octubre. Hubo varias reuniones de sacerdotes, de miembros de la Vida Consagrada y de laicos que ayudaron a sensibilizar a la comunidad diocesana sobre las propuestas sinodales y sobre la revisión y programación de los objetivos y actividades del nuevo curso.

El período que ahora iniciamos tiene dos características importantes referidas a toda nuestra Iglesia: el final del Sínodo y el anuncio del Jubileo del año 2025.

Respecto a la primera, el final del Sínodo, ya lo hemos dicho todo y la diócesis ha presentado su síntesis. Respecto a la segunda, el Jubileo, dimos una referencia inicial en el comentario dominical del pasado 9 de junio con motivo de la bula de convocatoria firmada por el papa Francisco a mediados del mes de mayo con el título general de **Peregrinos de la esperanza**. En aquel escrito dominical animaba a la lectura de la bula del Papa por ser un texto que lo leerán millones de católicos y porque su contenido es muy apropiado para estos tiempos de incertidumbre y confrontación haciendo referencia a las palabras y gestos de los Apóstoles en su continua predicación y continuando con un repaso a los escritos de la propia Iglesia durante tantos años.

La palabra esperanza recorre todo el documento de la convocatoria y pone ejemplos de cómo muchos cristianos han preferido morir a utilizar su fe como estilete contra los que piensan o creen de forma distinta a la propia. El Jubileo es un acontecimiento de petición de perdón a Dios y a los hermanos, de mucha alegría por la gratitud presente en el camino de la paz y por la significativa esperanza que abre al futuro de todos los creyentes y las comunidades. Entenderéis que nuestra diócesis no puede quedar al margen de este provechoso acontecimiento. Por ello las propuestas que formulemos para todos tendrán que ver con la dinámica del Jubileo aunque debamos reproducir nuevas sugerencias e iniciativas que muchos asistentes realizaron en la Asamblea Diocesana y que resultaron muy bien acogidas por los presentes. La próxima semana trataremos de describir los contenidos de las mencionadas propuestas. Son como dos momentos de información general que todos deben saber y aplicar en la vida personal y comunitaria. El resultado del trabajo tiene una impronta grupal porque han participado muchos de nuestras comunidades. Aceptadlo con coraje y entusiasmo. Es una buena oportunidad para la renovación de nuestras parroquias y para el fomento de la corresponsabilidad eclesial.

Con mi afecto y bendición.

† **Salvador Giménez Valls**
Obispo de Lleida

Celebració de la Mare de Déu del Carme

Una missa a la parròquia del Carme força concorreguda i presidida pel bisbe Salvador, va posar a l'aire el colofó a les celebracions amb motiu de la Mare de Déu del Carme, que ja s'havien iniciat el 6 de juliol amb un concert del Trio Blanc i Negre, integrat per exescolans de Montserrat, i que havia tingut continuïtat del 7 al 15 de juliol amb la Nove-

na dedicada a aquesta advocació mariana. El vespre del dia 15, després de la missa, hi va haver la tradicional processó.

En aquest marc, una trentena de persones van participar també a la visita guiada a l'església de la Mare de Déu del Carme en la segona Jornada del Patrimoni organitzada per la Unitat Pastoral El Carme-Sant Joan. Es van mostrar els elements artístics i devocionals de l'antic convent i església del Carme i les obres que es conserven al Museu de Lleida.

La festa litúrgica del Carme recull la narració bíblica que relaciona Elies, el Carmel i Maria. Des de molt antic, els carmelites van habitar la muntanya del Carmel, on van començar a donar culte a la Verge Immaculada, a qui van aixecar una cèlebre capella, meta de pelegrinatges a l'Edat Mitjana.

Dia de Lleida a Montserrat

La Confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Lleida i fidels de la parròquia de Montserrat van participar, el passat 14 de juliol, en el Dia de Lleida a la Basílica de Montserrat, on es va celebrar una missa presidida pel bisbe Salvador, i una recepció amb el Pare Abat. Els confreres lleidatans van organitzar un pelegrinatge que es podia fer en diferents formats, segons el nombre dies i activitats que es volguessin fer. En total, un centenar de persones vingudes de Lleida van prendre part en la missa i la recepció. L'Eucaristia va ser oferta en directe per TV3 i per la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya.

Nomenaments

Monsenyor Salvador Giménez Valls, Bisbe de Lleida, ha signat el següents nomenaments:

- **P. Àngel Maria Briñas Gonzalo, ocd., P. Alfonso Díaz Zurdo, ocd, i P. Joan Badia Morera, ocd.,**

nomenats rectors *in solidum* del santuari-parròquia de Santa Teresa de l'Infant Jesús, de Lleida, amb data 13.06.24.

- **Joan Carles Nicuesa Vilardell,** nomenat delegat episcopal de Càritas Diocesana de Lleida, amb data 12.07.24.

EL PAPA FRANCESC A LA XARXA

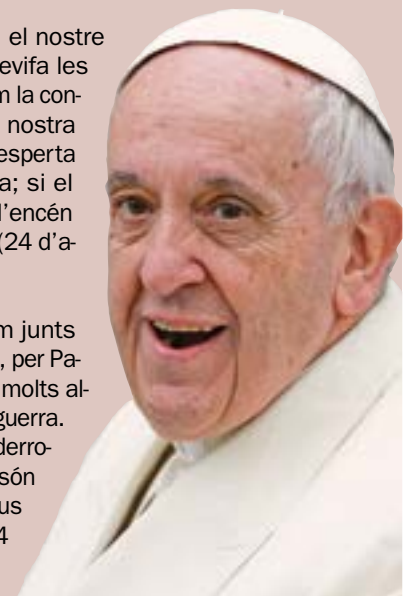

@Pontifex_es: «L'amor que rebem del Senyor és la força que transforma la nostra vida: ens predispone a estimar. Podem estimar només perquè Ell ens ha estimat, perquè dona als nostres cors el seu mateix Esperit, Esperit de santedat, amor que ens cura i ens transforma» (23 d'abril).

@Pontifex_es: «La supèrbia és un verí potent: basta una gota per a fer malbé tota una vida orientada al bé. Una persona pot haver realitzat innombrables obres benèfiques, però si ho ha fet només per a exaltar-se a si mateixa, no pot considerar-se una persona virtuosa» (24 d'abril).

@Pontifex_es: «Si obrim el nostre cor a l'Esperit Sant, Ell revifa les virtuts teològiques: si perdem la confiança, Déu augmenta la nostra fe; si ens descoratgem, desperta en nosaltres l'esperança; si el nostre cor es refreda, Ell l'encén amb el foc del seu amor» (24 d'abril).

@Pontifex_es: «Preguem junts per la turmentada Ucraïna, per Palestina, Israel, Myanmar i molts altres països que estan en guerra. La guerra és sempre una derrota, i els qui més guanyen són els fabricants d'armes. Si us plau, resem per la pau!» (24 d'abril).

Reconeixement a 70 anys de sacerdoci

El Bisbat de Lleida ha reconegut la trajectòria de tres preveres que recentment han complert setanta anys des de la seva ordenació. Es tracta de Mn. Jordi Pardell Mateu, ordenat el 29 de juny de 1954, Mn. Nativitat Espot Saura i Mn. Joan Esquerda Bifet, ordenats l'11 de juliol del mateix any. Tots tres sacerdots van concelebrar una missa, el passat 16 de juliol a la capella de la Casa Sacerdotal, presidida pel bisbe Salvador.

La celebració va coincidir amb l'estada a Lleida de Mn. Joan Esquerda, que habitualment resideix a Roma, on és catedràtic emèrit de Missionologia de la Pontifícia Universitat Urbaniana. Els homenatjats van adreçar unes paraules als seus companys preveres, recordant part de la seva trajectòria. Mn. Pardell, de 94 anys, va dedicar bona part de la seva carrera a la direcció del Col·legi Episcopal, on també

va ser professor Mn. Espot, de 95 anys. Esquerda, per la seva banda, ha exercit durant anys com a formador i director de recessos espirituals, que l'han portat a recórrer tot el món.

REFLEXIONS

La puresa del cor

L'anomenada de Jesús s'anava estenent pels pobles i viles de Galilea. Molta gent, sense acabar-lo d'entendre, s'il·lusionava amb el que deia Jesús i amb la seva manera d'obrar. El veien diferent dels seus mestres de la Llei. No feia les coses de rutina o per compliment. En Ell hi havia vida, generava esperança.

L'evangeli presenta Jesús com un home que actuava lliurement enmig d'una societat molt marcada per normes, lleis i tradicions. Això va generar-li sovint enfrontaments amb els mestres de la Llei i els fariseus. Aquests parlaven amb veneració de les tradicions dels avantpassats i els atribuïen autoritat divina. Jesús, en canvi, les qualifica de «tradicions humanes». No s'ha de confondre la voluntat de Déu amb el que és fruit de la iniciativa humana.

En aquest ambient trobem el text de l'evangeli d'avui. Escribes i mestres de la Llei, vinguts de Jerusalem, envolten Jesús i entaulen amb Ell una dura controvèrsia. Podríem dir que avui comença el procés contra Jesús que acabarà amb la passió i la mort.

Comencen la disputa quan observen indignats com els apòstols mengen amb les mans impures. Intolerable: «per què els teus deixebles no segueixen les tradicions dels ancians?». Encara que parlin dels deixebles és clar que l'atac va contra Jesús. I tenen raó. És Jesús el qui està trencant l'obediència cega a les tradicions en crear a l'entorn seu un «espai de llibertat», on el veritablement decisiu és l'amor.

Aquell grup de mestres religiosos no ha entès res del Regne de Déu que Jesús anuncia. En el seu cor no hi trobem l'amor de Déu sinó la Llei, les normes, els costums establerts per la tradició. No pensen en el bé de les persones, ni els preocupa cercar el Regne de Déu i la seva justícia. L'error és greu. Per això Jesús els respon amb paraules dures del profeta Isaïes: «Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per aferrar-vos a les tradicions dels homes.»

La controvèrsia puja de to i Jesús aprofita per aclarir una equivocació radical que consisteix a situar la puresa o la impuresa en allò exterior a la persona: gestos ritus, menjars... en lloc de situar-la en el cor, en l'interior: «Només allò que surt del cor de l'home el pot contaminar». El que compta de cada persona és el seu cor. És en el cor on tenen origen tots els nostres actes. I enumera 12 mals comportaments per fer-nos adonar que la vertadera font de puresa o d'impuresa és el cor humà.

Mn. Ramon Sàrries

Restaurada la talla de sant Jaume al Peu del Romeu

La capella del Peu del Romeu va acollir, el passat 13 de juliol, l'acte de presentació i benedicció de la restauració de la talla de sant Jaume dels Fanalets, en el seu 60 aniversari, i la inauguració d'un nou vitrall obra de l'artista Amadeu Bonet.

En els dies previs a la festa de Sant Jaume, el jurat del concurs dels Fanalets de Sant Jaume, convocat per l'Agrupació llerdenca de Pessebristes, va guardonar els 13 millors treballs entre els 121 presentats a la convocatòria, en una xifra que l'associació qualifica de rècord. L'Agrupació també va organitzar una visita guiada a la Seu Vella dedicada a l'apòstol sant Jaume i la seva presència a l'antiga catedral.

me dels Fanalets, en el seu 60 aniversari, i la inauguració d'un nou vitrall obra de l'artista Amadeu Bonet.

Reunió de la CET a Bellver

Els bisbes de les deu diòcesis amb seu a Catalunya es van trobar els passats 17, 18 i 19 de juliol a Bellver de Cerdanya en la reunió número 256 de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET). Els membres de la CET es van felicitar per la recent designació de Mons. Josep-Lluís Serrano Pentinat com a bisbe coadjutor. La trobada va servir per tancar el curs i per parlar sobre aspectes que tindran rellevància en els propers mesos, com la celebració del

Jubileu al 2025, entre altres qüestions del dia a dia de les diòcesis.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

2. ■ Dilluns (lit. hores: 2a setm.) [1C 2,1-5 / Sl 118 / Lc 4,16-30]. Sant Antolí o Antoni, mr.; santa Ingrid, vg. dominicana sueca (†1282); santa Raquel, matrona bíblica (dona de Jacob); beats màrtirs de setembre (Revolució francesa, 1789).

3. ■ Dimarts [1C 2,10b-16 / Sl 144 / Lc 4,31-37]. Sant Gregori el Gran, papa (590-604) i doctor de l'Església, abans monjo, patró de la música; santa Basi-

lissa, vg. i mr.; sant Simeó Estilita el Jove (521-597), monjo siríac.

4. ■ Dimecres [1C 3,1-9 / Sl 32 / Lc 4,38-44]. Mare de Déu de la Consolació (o de la Corretja); sant Moisès, alliberador del poble d'Israel; santa Rosa de Viterbo, vg.; santa Rosalia de Palerm, vg.; sant Bonifaci I, papa (romà, 418-422).

5. ■ Dijous [1C 3,18-23 / Sl 23 / Lc 5,1-11]. Santa Obdúlia, vg. i mr.; san-

ta Teresa de Calcuta, fund. Missioneres de la Caritat (MC).

6. ■ Divendres [1C 4,1-5 / Sl 36 / Lc 5,33-39]. Sant Zacaries, profeta; beat Bonaventura de Forlí, prev.; beat Bertran de Garrigues, prev.

7. ■ Dissabte [1C 4,6-15 / Sl 144 / Lc 6,1-5]. Sant Albí, bisbe; santa Regina, vg. i mr.; santa Judit, personatge bíblic.

8. ■ Diumenge vinent, XXIII de durant l'any (lit. hores: 3a setm.) [Is 35,

4-7a / Sl 145 / Jm 2,1-5 / Mc 7,31-37]. Tortosa: □ Naixement de la Benaurada Verge Maria, patrona principal de la diòcesi de Tortosa. Urgell, territori de Catalunya: □ Mare de Déu de Núria, patrona principal de la diòcesi d'Urgell; al Principat d'Andorra: □ Mare de Déu de Meritxell, patrona d'Andorra. Sant Adrià, soldat màrtir a Nicomèdia; sant Sergi I, papa; santa Adela (s. XI), religiosa.

Diumenge XXI de durant l'any (B)

COMENTARI

«Tot això dolent surt de dintre i és el que contamina l'home»

Normalment totes les religions tenen moltes normes en relació a la puresa o impuresa (sobretot dels aliments) i a les ablucions necessàries o altres ritus. El poble d'Israel tenia moltes prescripcions en aquest sentit i els fariseus les guardaven totes. Per això s'escandalitzen quan s'adonaren que els deixebles de Jesús menjaven amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. I és això el que li tiren a la cara a Jesús: *Per què els teus deixebles mengen amb les mans impures?* Però per Jesús la puresa o impuresa no està en el rentament ritual de les mans sinó sobretot en un cor que sigui net. Per això diu: *Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home el pot contaminar.* Per tant no fer les ablucions de les mans no contamina els deixebles. El més important és el seu interior. Perquè com diu Jesús: *Del cor en surten els pensaments dolents que el porten a cometre fornicacions, robatoris, assassinats, adulteris, estafes, maldats, enganys, indecències, enveges, insults, arrogància, ximpleria: això és el que contamina l'home.* Per tant, doncs, en lloc de donar tanta importància a purificar les mans, els fariseus han d'atendre al seu cor: està ple de tot el que diu Jesús? Aquesta és la veritable impuresa. En aquest sentit, la primera lectura diu: *Compliu els manaments del Senyor; guardau-los i poseu-los en pràctica.* El que prescriu el Senyor és sobretot guardar els deu manaments; les altres normes rituals són transitòries, secundàries, preparaven la vinguda de Crist. El més important és el nostre interior, allò que realment som de veritat. Jesús recorda que ja ho denunciava Isaïes: *Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi.* Sant Jaume a la segona lectura sintetitza *la religió pura i sense taca és ajudar els orfes i viudes en les seves necessitats, i guardar-se nets de la malícia del món.* És el mateix missatge de Jesús: apartar-nos de tota mena de mal, i fer el bé a tothom.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del Llibre del Deuteronomi (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés digué al poble: «Ara, Israel, escolta els decrets i les prescripcions que avui us ensenyo, i compliu-los. Així viureu, entrareu al país que el Senyor, el Déu dels vostres pares, us dona, i en prendreu possessió. No afegiu res als manaments que jo us dono ni en tragueu res. Compliu els manaments del Senyor, el vostre Déu, que us dono avui. Guardeu-los i poseu-los en pràctica. Si ho feu així, tots els pobles us tindran per assenyats i molt intel·ligents: quan sentiran dir que heu rebut tots aquests decrets, diran: "Aquest poble és una nació assenyada i molt intel·ligent." I realment, quina és la nació que tingui els seus déus tan a prop, com el Senyor, el nostre Déu, és a prop nostre sempre que l'invocuem? I, quina és la nació, per gran que sigui, que tingui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que jo us he donat avui?».

▶ Salm responsorial (14)

R. *Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra?*

▶ Lectura de la carta de sant Jaume

(Jm 1,17-18.21b-22.27)

Germans meus estimats, tot el que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del pare dels estels. En ell, res no canvia, no hi ha ni ombra de variació. Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot el que ha creat. Acolliu amb docilitat la paraula plantada en vosaltres. És una paraula que té el poder de salvar-vos. Però no us limiteu a escoltar-la, que us enganyàrieu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica. La religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les viudes en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món.

▶ Lectura de l'Evangeli segons sant Marc

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquell temps, els fariseus i alguns mestres de la Llei que venien de Jerusalem es reuniren entorn de Jesús i s'adonaren que alguns dels seus deixebles menjaven amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. Cal saber que els fariseus, i en general tots els jueus, seguint la tradició que han rebut dels ancians, no mengen mai sense haver-se rentat les mans ritualment, i quan tornen del mercat no mengen sense haver-se banyat; i observen per tradició moltes pràctiques semblants, com és fer passar per l'aigua, vasos i gerros i atuells d'aram. Els fariseus, doncs, i els mestres de la Llei preguntaren a Jesús: «Per què els vostres deixebles no segueixen la tradició dels ancians i mengen amb les mans impures?» Jesús els respongué: «Isaïes tenia tota la raó quan va profetitzar de vosaltres, hipòcrites, tal com diu l'Esriptura: "Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi. El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans". Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes.» Després cridà la gent i els deia: «Escolteu-me tots i enteneu bé això que us dic: Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home, el pot contaminar, perquè de dins de l'home, és a dir, del seu cor, en surten els pensaments dolents que el porten a cometre fornicacions, robatoris, assassinats, adulteris, estafes, maldats, enganys, indecències, enveges, insults, arrogància, ximpleria: tot això dolent surt de dintre i és el que contamina l'home.»

▶ Lectura del Libro del Deuteronomio (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés habló al pueblo, diciendo: «Ahora, Israel, escucha los mandatos y decretos que yo os enseño para que, cumpliéndolos, viváis y entréis a tomar posesión de la tierra que el Señor, Dios de vuestros padres, os va a dar. No añadáis nada a lo que yo os mando ni suprimáis nada; observaréis los preceptos del Señor, vuestro Dios, que yo os mando hoy. Observadlos y cumplidlos, pues esa es vuestra sabiduría y vuestra inteligencia a los ojos de los pueblos, los cuales, cuando tengan noticia de todos estos mandatos, dirán: "Ciertamente es un pueblo sabio e inteligente esta gran nación". Porque ¿dónde hay una nación tan grande que tenga unos dioses tan cercanos como el Señor, nuestro Dios, siempre que lo invocamos? Y ¿dónde hay otra nación tan grande que tenga unos mandatos y decretos tan justos como toda la ley que yo os propongo hoy?».

▶ Salmo responsorial (14)

R. *Señor, ¿quién puede hospedarse en tu tienda?*

▶ Lectura de la carta del apóstol Santiago

(Sant 1,17-18.21b-22.27)

Mis queridos hermanos: Todo buen regalo y todo don perfecto viene de arriba, procede del Padre de las luces, en el cual no hay ni alteración ni sombra de mutación. Por propia iniciativa nos engendró con la palabra de la verdad, para que seamos como una primicia de sus criaturas. Acoged con docilidad esa palabra, que ha sido injertada en vosotros y es capaz de salvar vuestras vidas. Poned en práctica la palabra y no os contentéis con oírla, engañándoos a vosotros mismos. La religiosidad auténtica e intachable a los ojos de Dios Padre es esta: atender a huérfanos y viudas en su aflicción y mantenerse incontaminado del mundo.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Marcos

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquel tiempo, se reunieron junto a Jesús los fariseos y algunos escribas venidos de Jerusalén; y vieron que algunos discípulos comían con manos impuras, es decir, sin lavarse las manos. (Pues los fariseos, como los demás judíos, no comen sin lavarse antes las manos, restregando bien, aferrándose a la tradición de sus mayores y al volver de la plaza no comen sin lavarse antes, y se aferran a otras muchas tradiciones, de lavar vasos, jarras y ollas).

Y los fariseos y los escribas le preguntaron: «¿Por qué no caminan tus discípulos según las tradiciones de los mayores y comen el pan con manos impuras?».

Él les contestó: «Bien profetizó Isaías de vosotros, hipócritas, como está escrito: "Este pueblo me honra con los labios, pero su corazón está lejos de mí. El culto que me dan está vacío, porque la doctrina que enseñan son preceptos humanos". Dejáis a un lado el mandamiento de Dios para aferraros a la tradición de los hombres».

Llamó Jesús de nuevo a la gente y les dijo: «Escuchad y entended todos: nada que entre de fuera puede hacer al hombre impuro; lo que sale de dentro es lo que hace impuro al hombre. Porque de dentro, del corazón del hombre, salen los pensamientos perversos, las fornicaciones, robos, homicidios, adulterios, codicias, malicias, fraudes, desenfreno, envidia, difamación, orgullo, frivolidad.

Todas esas maldades salen de dentro y hacen al hombre impuro».